

हसन्तिका A portable fire-vessel.

हसन्ती 1 A portable fire-vessel. -2 A lamp-stand.
-3 A kind of Mallikā. -4 A kind of fairy (=शाकिनी).

हसिका Laughter, derision.

हसित *p. p.* [हस्-कर्तरि क] 1 Laughed, laughing. -2 Blown, expanded. -तम् 1 Laughter. -2 Joke, jesting; कीर्तितानि हसितेषु तानि यं व्रीडयन्ति चरितानि मानिनम् Ki. 13. 47. -3 The bow of the god of love.

हस्तः [हस्-त्त्वं इद् Un. 3. 86] 1 The hand; हस्तं गत 'fallen in the hand or possession of'; गौतमीहस्ते विसर्जयिष्यामि S. 3 'I shall send it by Gautami'; so हस्ते पतिता; हस्तसंनिहितां कुरु &c.; शंभुना दत्तहस्ता Me. 62 'leaning on Sambhu's hand'; हस्ते-कृ 1 (हस्तेकृत्य-कृत्वा) 'to take or seize by the hand, take hold of the hand, take in hand, take possession of'; Prov. :—हस्तकङ्कणं किं दर्पणे प्रेक्ष्यते Karpūr. 'sight requires no mirror'. -2 The trunk of an elephant; Ku. 1. 36; अथवा हस्तिहस्तचञ्चलानि पुरुषभाग्यानि भवन्ति Avimarakam 2. -3 N. of the 13th lunar mansion consisting of five stars. -4 The fore-arm, cubit, a measure of length (equal to 24 *angulas* or about 18 inches, being the distance between the elbow and the tip of the middle finger). -5 Hand-writing, signature; धनी वोगतं दद्यात् स्वहस्तपरिचिह्नितम् Y. 1. 319; स्वहस्तकालसंपन्नं शासनम् 1. 320 'bearing date and signature'; धार्यतामयं प्रियायाः स्वहस्तः V. 2 'the autograph of my beloved'; 2. 20. -6 (Hence fig.) Proof, indication; Mu. 3. -7 Help, assistance, support; वात्या खेदं कृशाङ्ग्याः सुचिरमवयवैर्दत्तहस्ता करोति Ve. 2. 21. -8 A mass, quantity, abundance (of hair), in comp. with केश, कच &c.; पाशः पक्षश्च हस्तश्च कलापार्थाः कचात् परे Ak.; रतिविगलितबन्धे केशहस्ते सुकेश्याः सति कुसुमसनाथे किं करोत्येष बर्ही V. 4. 22. -स्तम् 1 A pair of leather-bellows. -2 Skill (in using the hand); कलासु कौशलमक्षभूमिहस्तादिषु Dk. 2. 2. -Comp. -अक्षरम् one's own hand or signature, one's own sign-manual. -अग्रम् the finger (being the extremity of the hand). -अङ्गुलिः *f.* any finger of the hand. -अभ्यासः contact with the hand. -अवलम्बः, आलम्बनम् support of the hand; दत्तहस्तावलम्बे प्रारम्भे Ratn. 1. 8 'being aided or helped on'. -आमलकम् 'the fruit of the myrobalan held in the hand', a phrase used to denote that which can be clearly and easily seen or understood; cf. करतलामलकफलवदखिलं जगदालोकयताम् K. 43. -आवापः 1 a finger-guard (ज्याघातवारणम्); V. 5; S. 6. -2 a hand-fetter; व्यालकुञ्जरदुर्गेषु सर्पचोरभयेषु च । हस्तावापेन गच्छन्ति नास्तिकाः किमतः परम् ॥ Mb. 12. 181. 5. -कमलम् 1 a lotus carried in the hand. -2 a lotus-like hand. -कौशलम् manual dexterity. -क्रिया manual work or performance, handicraft. -गत, -गामिन् *a.* come to hand, fallen into one's possession, obtained,

चं. इं को...२२०

secured; त्वं प्रार्थ्यसे हस्तगता ममेभिः R. 7. 67; 8. 1. -प्राहः taking by the hand. -चापल्यम् = हस्तकौशलम् q. v. -तलम् 1 the palm of the hand. -2 the tip of an elephant's trunk. -तालः striking the palms together, clapping the hands. -तुला 'hand-balance', weighing in the hand; हस्ततुल्यापि निपुणाः पलप्रमाणं विजानन्ति Pt. 2. 83. -दक्षिण *a.* 1 situated on the right hand. -2 Right, correct. -दोषः a slip of the hand. -धारणम्, -वारणम् warding off a blow (with the hand). -पादम् the hands and feet; न मे हस्तपादं प्रसरति S. 4. -पुच्छम् the hand below the wrist. -पृष्ठम् the back of the hand. -प्रद *a.* supporting, helping. -प्राप्त, -वर्तिन्, -स्थ, -स्थित *a.* 1 held in the hand. -2 gained, secured. -प्राप्य *a.* easily accessible to the hand; that can be reached with the hand; हस्तप्राप्यस्तबकनमितो बालमन्दारवृक्षः Me. 77. -विम्बम् perfuming the body with unguents. -अपृष्ट *a.* escaped. -मणिः a jewel worn on the wrist. -रोधम् *ind.* in the hands; हस्तरोधं दधद् धनुः Bk. 5. 32. -लाघवम् 1 manual readiness or skill. -2 a sleight of the hand, legerdemain. -लेखः Sketching practice before producing an object of art, hand-drawing; अस्यैव सर्गाय भवत्करस्य सरोजसृष्टिमम हस्तलेखः N. 7. 72; हस्तलेखमसृजत् खलु जन्मस्थानरेणुकमसौ भवदर्शम् ibid. 21. 63. -वापः = हस्तक्षेपः shooting (arrows) with the hand; यस्यैकषष्टिर्निशितास्तीक्ष्णधाराः सुवाससः संमतो हस्तवापः Mb. 5. 23. 22. -वाम *a.* situated on the left (or wrong) hand. -विन्यासः position of the hands. -संवाहनम् rubbing or shampooing with the hands; संभोगान्ते मम समुचितो हस्तसंवाहनार्ता यास्यत्यूरुः सरसकदलीगर्भगौरश्चल्वम् Me. 98. -सिद्धिः *f.* 1 manual labour, doing with the hands. -2 hire, wages. -सूत्रम् a bracelet or thread-string worn on the wrist; धात्र्यङ्गुलीभिः प्रतिसार्यमाणमूर्णामयं कौतुकहस्तसूत्रम् Ku. 7. 25. -स्वस्तिकः crossing the hands; स्तनविनिहितहस्तस्वस्तिकाभिर्वधूभिः Mā. 4. 10. -हार्थ *a.* manifest.

हस्तकः 1 A hand. -2 The position of the hand. -3 A measure of length. -4 A turn-spit.

हस्तवत् *a.* Dexterous, skilful, clever; केनचित्तु हस्तवतैकागारिकेण तावतीं सुरङ्गां कारयित्वा Dk. 2. 2.

हस्ता The thirteenth lunar mansion.

हस्ताहस्ति *ind.* Hand to hand; हस्ताहस्ति जन्मजनि Dk.

हस्तिकम् A multitude of elephants; Mb. 9.

हस्तिका A kind of stringed instrument.

हस्तिन् *a.* (-नी *f.*) [हस्तः शुष्णदण्डोऽस्त्यस्य इति] 1 Having hands. -2 Having a trunk. -*m.* An elephant; Ms. 7. 96; 12. 43; (elephants are said to be of four kinds; भद्र, मन्द्र, मृग, and मिश्र). -Comp. -अध्यक्षः a superintendent of elephants. -अशना *Boswellia Serrata* (Mar. साळई, कुण्ड). -आजीवः an elephant-driver. -आयुर्वेदः a